

LISABONSKÁ SMLOUVA

Alexandra Harabišová

učo: 453860

HISTORICKÉ SOUVISLOSTI VZNIKU LISABONSKÉ SMLOUVY

- 15. 12. 2001 Deklarace o budoucnosti EU
- 18. 7. 2003 byl zveřejněn návrh Ústavy
- 29. 10. 2004 byl po úpravách podepsán v Římě zástupci 25 členských států
- Francie a Nizozemí v referendu odmítli návrh Ústavy a proces ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu byl zastaven
- V roce 2007 oživuje německé předsednictví diskuzi o ústavě
- 21. až 23. 6. 2007 summit Evropské rady v Bruselu → shodli se na vypracování tzv. Reformní smlouvy

- Lisabonská smlouva byla podepsána 13. prosince 2007 v Lisabonu nejvyššími představiteli 27 členských států (celý název textu zní „Návrh Smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství“),
- 17. 12. 2007 byla vyhlášena v Úředním věstníku

PROCES RATIFIKACE

- Způsob ratifikace je vnitřní záležitostí každého členského státu.
- Předpokládalo se, že tento proces by měl být ve všech státech ukončen během roku 2008 tak, aby Smlouva mohla vstoupit v platnost 1. 1. 2009.
- O referendum se pokusilo pouze Irsko, které v referendu 12. 6. 2008 smlouvu odmítlo, ale po úpravách ji 2. 10. 2008 přijalo
- Jako poslední podepsal Lisabonskou smlouvu prezident České republiky Václav Klaus (3. 11. 2009)
- Smlouva vstoupila v platnost 1. prosince 2009

LISABONSKÁ SMLOUVA

- Žádné smlouvy nenahrazuje, pouze pozměňuje → je založena na metodě novelizace stávajících smluv EU x Smlouva o Ústavě pro Evropu
- Smlouva o Evropské unii (upravuje Smlouvu o EU, Maastrichtskou smlouvu)
- Smlouva o založení Evropského společenství | Smlouva o fungování Evropské unie (upravuje Smlouvu o EU, Římské smlouvy)
- Oficiálně Lisabonskou smlouvu tvoří 7 článků, které obsahují více než 350 novelizačních ustanovení primárního práva, dále 13 protokolů a 65 deklarací.
- Smlouvy nemají ústavní charakter a neobsahují žádný článek zmiňující symboly EU.
- Úřední věstník: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=CS>

HLAVNÍ INSTITUCIONÁLNÍ ZMĚNY

- Evropský parlament
  - Snížení počtu členů Evropského parlamentu ze 785 na 751
  - Maximální počet poslanců pro jeden členský stát je 96 | minimální 6
  - Lidnatější členský stát má právo obsadit vyšší počet křesel.
  - Posílení role Evropského parlamentu.
- Evropská rada
  - Poprvé formálně zařazena mezi orgány Unie.
  - Je složená z hlav států, a předsedů vlád členských států, předsedy Komise a ze svého předsedy.
  - Jednání Evropské rady se může účastnit vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.
  - Nevykonává legislativní funkci.

- Rada
  - Vznik nové funkce vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Jmenuje ho Evropská rada se souhlasem předsedy komise kvalifikovanou většinou.
  - Rada pro obecné záležitosti
  - Rada pro zahraniční věci
- Evropská komise
  - Změna ve složení Komise
- Evropská centrální banka
  - Nově zařazena mezi orgány Unie

HLASOVÁNÍ KVALIFIKOVANOU VĚTŠINOU

Smlouva z Nice

Lisabonská smlouva

27 členských států má přiděleno 345 hlasů, které jsou váženy podle počtu obyvatel každého čl. státu od 3 do 29.

Členské státy nemají přidělen vážený počet hlasů.

Rada rozhoduje na návrh Komise = je potřeba alespoň 255 hlasů (73,91 %)

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady, tvořených nejméně patnácti z nich a zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.

Rada rozhoduje bez návrhu Komise = je potřeba alespoň 255 hlasů reprezentujících alespoň dvě třetiny členských států (66,67 %)

Nejméně 72 % členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.

Členské státy tvořící kvalifikovanou většinu musí zastupovat alespoň 62 % celkového počtu obyvatel Unie.

Blokační menšina je stanovena na 91 hlasů.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně 4 členové Rady (představují 35 % obyvatel Unie).
Po 31. březnu 2017 bude stačit, aby se proti návrhu postavili členové Rady, kteří zastupují 55 % obyvatel, nebo dosahují 55 % blokační menšiny.

3 kritéria: dosažení minimálního počtu vážených hlasů, kritérium počtu států a kritérium počtu obyvatel

2 kritéria: kritérium počtu států, kritérium počtu obyvatel

- Zvýšení kritéria počtu obyvatel je zárukou pro velké členské státy Unie před dominancí malých a středních států (které tvoří většinu států Unie).
- Rozšíření hlasování kvalifikovanou většinou na větší počet oblastí (o 68 oblastí).
- 218 oblastí celkem
- Jednomyslně rozhoduje Rada v oblastech, které jsou pro členské státy nejcitlivější: v otázkách daní, sociálního zabezpečení, zahraniční politiky, společné obrany, operativní policejní spolupráce, jazykových pravidel a otázce sídel institucí.

VÁHA ČR PŘI HLASOVÁNÍ V RADĚ

Smlouva z Nice	Lisabonská smlouva
Vážené hlasování → ČR má přiděleno 12 hlasů, minimální počet pro přijetí je 255 = ČR disponuje 4,71 % kvalifikované většiny	x
Kritérium počtu států → alespoň 14 členských států musí být pro = ČR disponuje 1/14 (7,14 %) kvalifikované většiny V případě kdy je potřeba 2/3 počtu států ČR disponuje 1/18 (5,56 %) kvalifikované většiny	Kritérium počtu států → je požadováno alespoň 55 %, nejméně 15 států = ČR disponuje 1/15 (6,67 %) kvalifikované většiny. V případě kdy je vyžadována většina 72 % čl. států = ČR disponuje 1/19 (5,26 %) kvalifikované většiny.
Kritérium počtu obyvatel → kvalifikovaná většina je 62 % = ČR činí 2,08 % z celkového počtu obyvatel Unie - disponuje 3,35 % kvalifikované většiny	Kritérium počtu obyvatel → alespoň 65 % obyvatel Unie = počet obyvatel ČR činí 2,08 % z celkového počtu obyvatel, ČR tak disponuje 3,20 % kvalifikované většiny.

- Nové nastavení parametrů kvalifikované většiny v Lisabonské smlouvě snižuje váhu hlasů České republiky, a tím oslabuje její váhu při rozhodování o přijetí rozhodnutí Rady.
- Nový systém hlasování tak působí na členské státy, aby při prosazování návrhů více hledaly kompromisní řešení a uzavíraly koalice pro hlasování v Radě.
- K zablokování návrhu stačí splnit alespoň jedno kritérium:
  - Podle Smlouvy z Nice Česká republika disponuje 13,19 % blokační menšiny
  - Podle Lisabonské smlouvy ČR disponuje 7,69 % blokační menšiny

MOŽNOST VYSTOUPENÍ Z EU

- Lisabonská smlouva je první dokument, který obsahuje formální postup pro případ, že by chtěl některý z členských států vystoupit z EU.
- *Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.*
- *Členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. [...] Jménem Unie ji uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.*

- *Smlouvy přestávají být pro dotyčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo, nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o prodloužení této lhůty.*

DALŠÍ ZMĚNY

- Lidová iniciativa
  - *Nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států se může ujmout iniciativy a vyzvat Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv.*
- Postavení národních parlamentů
  - Zajišťují dodržování zásad subsidiarity
  - Podílejí se na mechanismech hodnocení provádění politik Unie
  - Podílejí se na postupech pro přijímání změn smluv
  - Jsou jim oznamovány žádosti o přistoupení k Unii

- Odstranění pilířové struktury
  - Maastrichtská smlouva zavedla koncept EU stojících na třech pilířích → Evropská společenství, společná zahraniční a bezpečnostní politika, policejní a justiční spolupráce v trestných činech.
  - Podle Lisabonské smlouvy je policejní a justiční spolupráce v trestních věcech absorbována do prvního pilíře.
  - Struktura tří pilířů byla zrušena společně s ukončením činnosti ES.
  - EU má právní subjektivitu jako celek a je právní nástupkyní Evropského společenství.
- Listina základních práv EU - netvoří formální součást Lisabonské smlouvy, ale LS na ní odkazuje a tím dochází k vtažení Listiny do primárního práva EU

ZDROJE

- https://eur-lex.europa.eu/legal_content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=CS
- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/5/lisabonska-smlouva>
- PÍTROVÁ, Lenka. *Když se řekne Lisabonská smlouva--: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008. ISBN 978-80-87041-48-2.
- GOŇCOVÁ, Marta. *Evropská integrace: úvod do studia*. [online] Brno: Masarykova univerzita, 2010. ISBN 978-80-210-5347-2. Dostupné z: https://is.muni.cz/auth/el/ped/podzim2020/OVp021/um/Goncova_IEucebnice2011.pdf?studium=810602